

Oqaasiliortut ataatsimiinnerat

Ataasinngorneq, marsip 5-anni 2012, nal. 10.00
Oqaasileriffiup ataatsimiittarfiani.

Peqataasut: *Carl Chr. Olsen, Stephen Heilmann, Eva Møller Thomassen, Lotte Holm aamma Katti Frederiksen.*

Allatsi: *Katti Frederiksen*

Oqaluuserisassatut siunnersuutit:

1. Tikilluaqqusineq aamma ilisimatitsissutit.
Ilisimatitsissutissaqartoqanngilaq, oqaluuserisassallu taamaatillugit akuerineqarput.
SH ingerlajaarnissaminik nalunaarpoq.
2. Kingullermik ataatsimiinnermit imaqarniliap akuerineqarnera.
Kingullermik imaqarniliamut LH-ip ilassutissariumasamisut nassiussaa aammalu siulittaasup oqaaseqaatai malillugit KF siunnersuusiorsimavoq akuerineqartumik.

Taassuma saniatigut siulittaasoq ilisimatitsivoq ilaasortat ataasiakkaat allatut aamma isummersinnaanerit inissaqartariaqartoq.
Allattaatsip malittarisassai malillugit Tunumiutut allattarnissap atuarnissallu oqaasilerisuniinnaq eqqortumik atornerisinnaanera LH-ip uparuarpa, tassani inatsisip inuinnarnut (oqaasilerisuniunngitsaq) ilinniartitsissutaasanningsup malinneqartussaasullu eqquutsinneqarsinnaannginnera allannngortinneqarsinnaannginneralu isoralugulu qeratavallaarnerarpa.

SH-ip erseqqissaatigaa maanna ataatsimiinnerni tulleriinni sisamani Tunumiutut allattarnissamut tunngatillugu eqqartuiffigalugulu malittarisassiuunneqartoq tassaannngimmat allattaasiliorneq, kisiannili sumiorpaluutit qanillattorlugit malitassaliornerusoq.
LH-ip tassunga apeqquuserpaa inuit kikkut malitassanut taakkununnga ilisimannilersinnaassanersut, tassami naqinnerit uiguutillu Tunumiunngortinneqarnermikkut nipimikkut nikisinneqartarmata.
Namminerlu nipisiuineq kisiat malillugu allattarnissap mattunneqannginnissaa anguniarlugu akerliunini naqissuseqqippaa.

Oqaatsinut politikki pillugu Inatsisartut inatsisaanni allannguutissatut siunnersuummut tusarniaanermi Oqaasiliortut oqaaseqaataat.

Ataatsimiinnerni tulleriinni Oqaasiliortut qulaani pineqartoq pillugu tusarniaanermi nassiunneqartoq ima allannngortikkusuppaat:

“§ 1

Oqaatsinut politikki pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 7, 19.maj 2010-meersoq pillugu imatut allannguisoqarpoq:

1. Kapitali 2-mi § 3 sioqqullugu immikkoortut nutaatut inissinneqassaaq:
"Oqaatsinik atuineq tamanut atuuttoq"
Tamatum kingorna *"Oqaatsinut politikki"* peerneqarpoq.
2. § 4-p kingornanut immikkoortut niutaatut inissinneqassaaq:

"Pilerisaarinermi oqaatsit"

§ 4a. Ingerlatsisut namminersortut, pisortat ingerlatsiviisa pisortatullu oqartussaasut allakkatigut oqalunnikkullu ussassaarutaat, pilerisaarutaat allagartalersuisarnerallu kalaallisut suliarineqartassapput.

Immikk. 2. Immikk. 1-imut tapertatut atorneqarsinnaapput danskit, tuluit allamiullu allat oqaasii.

Immikk. 3. Ussassaarinertut pilerisaarinertullu paasineqassapput ingerlatsiviit pisortatullu oqartussaasut nioqqutinik aamma kiffartuussissutinik tuniniaanerata aamma pilerisaarineq tamanut atuuttoq. Aalajangersakkamut ilagittinneqanngillat nioqqutissat avataanit eqqussat allagartaat, pisiat atornissaannut ilitsersuutit, oqaasinnaat, suliffeqarfiit aqqi assigisaallu.

Immikk. 4. Allagartalersuinertut paasineqassapput tamanut atuuttumik allagartalersuineq, saqqumisumik allagartalersuineq, allagarsiiviit, ussassaarutit, allagartarsuit takoqqusaarutit assigisaallu, Tassunga ilagitillugit digitalimik allagartalersuineq umerussat seqersittaatillu atorlugit ingerlaartitat.

3. § 4a-p kingornanut immikkoortut nutaatut inissinneqassaaq:

"Innutaasunut atuisunullu allakkatigut saaffiginnissutit"

§ 4b. Ingerlatsivinnit namminersortunit, pisortatut oqartussaasunit suliffeqarfinnillu allakkatigut saaffiginnissutit tamarmik kalaallisut allassimassapput. Saqitsaattoqartillugu isumaqatigiissutip kalaallisut allannera tamatigut tunngaviussaaq.

Immikk. 2 Immikk. 1-ili atuutissanngilaq innuttaasup erseqqisumik nalunaarpagu danskit oqaasiinik atuiniarnini. Tamanut nalunaarneq pisortatut oqartussaasunut suliffeqarfinnillu pituttuisuuvoq, taakkua aamma tamatumani aningaasartuutit nammatassaraat.

Immikk. 3. Ingerlatsiviit namminersortut, pisortat ingerlatsiviisa pisortatullu oqartussaasut tamanut atuuttumik paasissutissiinerat aamma qaammarsaanerat kalaallisut suliarineqassapput. Danskit oqaasii tapertatut atorneqarsinnaapput.

4. § 4b-p kingornanut immikkoortut nutaatut inissinneqassaaq:

"Isumaqatigiissutit inatsisitigut pituttuisut"

§ 4c. Innuttaasut ataasiakkaat aamma ingerlatsiviit namminersortut, pisortat ingerlatsiviisa pisortatullu oqartussaasut akornanni inatsisitigut pituttuisumik isumaqatigiissuteqarneri, taakkununga ilagitillugit

isumaqatigiissutini atugassarititaasut, kalaallit oqaasii atorlugit suliarineqartassapput, saqitsaattoqartillugulu **tunngaviusassallutik**. *Immikk. 2.* Immikk.1-ili atuutissanngilaq innuttaasup erseqqisumik nalunaarpagu danskit oqaasiinik atuiniarnini. Tamanut nalunaarneq pisortatut oqartussaasunut suliffeqarfinnullu pituttuisuuvoq, taakkua aamma tamatumani aningaasartuutit nammatassaraat. (*Immikk. 3.* Isumaqatigiissut oqaatsit arlallit atorlugit allassimappat, isumaqatigiissuteqarnermi allassimaffia tassaassaaq atuuttussaq.)

§4c immikk.3 pisariaarutissaaq §4c-p nalunaarpagu kalaallit oqaasii tamatigut tunngaviusassassut, tassalu immikk. 2 nalunaarneqarsimangippat.

5. § 7 imatut oqaasertaqalissaaq:

“§ 4, immikk. 1 aamma 3, § 4a, immikk. 1 aamma § 4b, immikk. 1,3 aamma 4-mik unioqqutitsineq akiliisitaassutigineqarsinnaavoq.”

Immikk. 3. Inatsisartut inatsisaat maanna malillugu akiliisussanngortitsisoqarpat aningaasat nunap karsianut nakkartinneqassapput.”

§ 2

Inatsit manna aggutsip 1.-ianni, 2012 atuutilerpoq.”

Inatsip aamma iluani Oqaasiliortut immikkut siunnersuuteqarusupput:

“Paasisitsiniutini, takoqqusaarutini ussassaarutinilu oqaatsit oqaaseqatigiillu atorneqartut oqaasilerinermi malitassat atuuttut eqqortumik malillugit allanneqassapput oqaatigineqarlutillu. Tamatuma eqquutinnissaa avammut saqqummiineri ingerlatitseqqiisup akisussaaffigaa.”

Taamatuttaarlu ilanngullugu inatsimmik nalunaarummik ataatsimoorutaasumik (lovbekendtjørelsemik) oqaasertalersuineq pillugu suliaqartoqarnissaa Oqaasiliortut innersuussutigiumavaat.

3. Saaffiginnissutit.

a) Oqaatsit akuleriissillugit allattariarsornermi allattoqarsinnaaneranik apeqqut CCO-p akereersimagaluaraa, Oqaasiliortut isumaqarput allaaserinninnialeraanni pissusissamisoortoq oqaatsit arlaat ataatsit atorlugit allattoqartarnissaa. Allataq namminersuullugu suliaq aamma nammineerisamik oqaasertalersorneqartarpoq, taamaattumillu oqaatsit assigiinngitsut (ass.kalaallisut danskisullu) nikerartillugit atorneqarpata tamanna namminersuussineq innarlerneqareertussaavoq. Uanili pineqanngillat issuaanerit innersuussinertallit (referencer) aamma oqaasersiat taaguutilluunniit aalajangersimasut atorneqartarnerat.

b) Entreprenørmaskiner – **Assartuutit**

Assartuutininik taassallugit tulluarnerrupput ataatsimut

taaguutaareermat, soorluttaaq aamma umiarsuit assartuutit timmisartulluunniit pineqarsinnaapput. Aamma assartuutit suussusaat qanorlu ittuuneri tunngavigalugit assartuussuarnik taaneqarsinnaapput imaluunniit qanoq atorneqartarneri tunngavigalugit, ass. aputaajaatit, ujaqqanik assartuutit il.il.

- c) Sekretariat for børnetalsmanden
Saaffiginnissut sekretariatimuinnaq oqaasertaliinissamut tunngagaluartoq, taamaattoq børnetalsmandip aamma kalaallisut oqaasertaa Oqaasiliortunit ippigineqarmat taaguutit pineqartut tamarmik naliliiffigineqarlutillu aalajangiivigineqarput.

Børnetalsmanden kalaallisut 'meeqqat illersuisuat'-nik taaneqarsimasoq Oqaasiliortunit ima allanngortinneqarpoq: **meeqqat sinniisuat**, tassani qangaaniilli *illersuisoq* qallunaatut besidderimut aammalu protektorimut atoreersunut taputartuunneqarsinnaanissaa pinngitsoortinniarneqarpoq. Aamma meeqqat sinnerlugit oqaaseqartartutut suliaqartussaananeranut *sinniisoq* isumaatigut naapertuunnerulluni.

Taamaalilluni Sekretariat for børnetalsmanden kalaallisut imaalerpoq:
Meeqqat Sinniisoqarfiat.

- d) Risikotagerer
Oqaaseq aningaasanut tunngasumik atorneqartillugu **annaasaqaratarsinnaasumik** oqaasertaqartinneqassasoq Oqaasiliortut isumaqatigiissutigaa. Tassani uiguutip {qaratarsinnaa}-p iluaneereermat arlaatigut nalorninarsinnaasumik siumoortumillu oqaatigiuminaatsumik iliuuseqarneq, ass. risikovillig kapital - annaasaqaratarsinnagaluarluni aningaasaliineq.
- e) Sooq allattaasitoqaaq taarserneqarpa?
Aperisup ilinniarnerninut atatillugu suliasarimmagu suliassaa naammassiumanagu naatsumik akineqassaaq atuagassaanillu innersuutiinnarlugu. Allattaasitoqqap atorunnaarsinneqarneranut peqputaataasut tassaapput piffissarujussuaq atorlugu atuartitsissutigineqartarmat, kukkuneqanngitsumilli allassinnaasut ikitsuinnaasarlutik. Taamaammat ilikkaruminarsaaneq aamma piffissap ilaa allattaatsimut tunngaannarani ingerlaqqiffiusinnaasut tikiqqartarnissaat anguniarlugu taamatut allannguisoqarsimavoq. Allaatigisaq Erik Holtvedip allataa "Omkring den grønlandske retskrivning"-imeersoq 1962-imilu saqqummersoq innersuussutigineqassaaq.
- f) Hjemmel, påstand og belæg kalaallisut
Akineqareerpoq; ordbogini taaguusersuutinilu allassimasut innersuussutigineqaannarsimapput.

Påstand: (terminologiliste over kriminal lov, retsplejelov, pengeinstitutter samt dele af anatomi) piumasaaqat
ORDBOGEN: piumasaaqat, aalajangiullugu oqaatigisaq

Belæg: tunngavik(bevis), uppernarsaat

Hjemmel: patsit, pissut, nalujunnaarut, nalunaarfiginnitsi
(Kjer&Rasmussen)

ORDBOGEN: periarfissaliissut, tunngavik (er der nogen hjemmel for det?)
: [akuerisamik] tunngavissaqarpa?

Terminologiliste: periarfissaliisut (tunngavigisaq)

g) Oqaaseq nunguvoq

Oqaatsip nunguvoq-p atorpeqarnera apeqqutigineqarpoq, allatallu
ajunnginnersut apeqqutigineqarlutik:

‘Bjergerne opstår og forsvinder’ = Qaqqat pinngortarput nungusarlutillu
aamma

‘stofferne nedbrydes’ = sananeqaatit nungujartorput.

Tamarmik ajunngitsuusut nalilerneqarput.

h) Portefølgeseekretariat – **Suliassatut aalajangeriikkanik tulleriissaarivik**

i) Oqariartuut

Oqaaseq taannarpiaq pillugu Oqaasiliortut arlaleriarlutik
saaffigineqartarput. Malunnartumik isummap tungaatigut
nikikkiartortoqartoq malugineqarsimavoq

aalajangiiffigineqartariaqarsorinartumik. Oqaasiliortut oqaatsip
tamatumaa atorpeqarnera malinnaaffigaat, isumaqarlutilli allap
isummiutaanik ingerlatitseqqiinermi atorpeqartussaasoq,
taamaattumillu isummanik saqqummiiniermi atussallugu
akunnattuusoq, tassani ‘isumaqarpunga’ atussallugu
naleqqunnerulluni.

j) Salgsopstilling kalaallisut

Illunik inissianillu tuniniaanermi oqaaseq atorpeqartartoq kalaallisut
ima oqaasertalerneqassasoq Oqaasiliortut aalajangiuppaat:

tunisinissamut paasissutissat, taamatut taaguusiinermi
tuniniaasuuguni pisiniaaguniluunniit tamarmik atorsinnaasaannik
taaguusiisoqarpoq.

k) Taaguutit apummut tunngasut

Saaffiginnittoq allamut innersuunneqareersimammat immikkut
akissuteqarfigineqassanngilaq.

l) Inatsisit kalaallisut allanneqartarnerinut tunngasooq

Inatsisitigut pituttuisumik atsiortoqarsimatillugu kalaallisoortaata
akuerineqarsinnaasannginneranik tunngasumik saaffiginnissut pillugu
Oqaasiliortut Oqaatsinut politikki pillugu Inatsisartut inatsisaata
allanngortinneqarnissaa taperserlugu erseqqissaassuteqarput. Tassami
suliartut inatsisinut, eqqartuussinermut sillimmasiisarnermulluunniit
suliaqartuni suna tamarmik danskisut ingerlanneqartareersoq
ilisimaneqarpoq, ilaatiguunnarli kalaallisut nutserneqarsinnaasarlutik.
Tamannalu atorunnaarsinniarlugu inatsit

atuuttussanngartinniarneqarpoq pisariaqartinneqaqimmat aamma sullissat kisiisa pinnagit aammali sulisartut eqqarsaatigalugit. Tamakku tunngavigalugit inatsisit isumaqatigiissutilluunniit inatsistigut pituttuisut kalaallisut allaqqanerisa atorsinnaannginnissaannik oqarneq piviusorsiuunngitsoq Oqaasiliortut isumaqarput. CCO-p akissutissamitut siunnersuusiarisimasaa nassiunneqassasoq isumaqatigiissutaavoq.

- m) Klippekort kalaallisut taaneqartarpoq **qiortagaq**, tamanna Oqaasiliortut 2008-mili aalajangiiffigereersimavaat.
- n) Indtægter aamma udgifter, budget assigisaallu
Kalaallisut taaguutaat ersarereermata naatsorsuuserineq pillugu ordliste NI peqatigalugu suliaasimasooq saaffiginnittoq innersuunneqassaaq.
budget – **missingersuut**
indtægtet (*indkomne penge*) - **aningaasat isertitat**
udgifter – **aningaasartuutit**
Naqitaq tassaavoq “Naatsorsuuserineq. Naatsorsuutit qanoq paasineqarsinnaappat?” Egon Sørensenimit suliaq 1996-imilu saqqummersooq.
- o) Inuerutsitaanikoq
Ordbogini allaqqannginnera nalunaarutigineqarmat nalunaarsorneqassasoq ilisimatinneqaannassaaq.
- p) Kiffaq-konto
Taaguutitut aallaqqaammuat atorineqalersimagaluartoq kiffaq-konto atorunnaarlugu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmiut paaseqatigalugit ima taaguuteqalersinneqarpoq: **ilanngaassivik**
- q) Inatsimmut tunngasoq
Aatsitassaqaarneq pillugu inatsisissap ilaata §1 aamma §83-ip kalaallisoortaata danskisoortaatalu assigiinnissaat anguniarlugu inatsip kalaallisoortaa Oqaasiliortunit isummerfigineqaqquneqarmat ima aalajangiunneqarput:

”Stk. 2. Ved inatsisartutloven tilstræbes, at aktiviteter omfattet af loven udføres forsvarligt med hensyn til sikkerhed, sundhed, miljø, ressourceudnyttelse og samfundsmæssig bæredygtighed samt hensigtsmæssigt og i overensstemmelse med, under tilsvarende forhold, anerkendt god international praksis.”

kalaallisoortaa:

”Immikk. 2 Inatsisartut inatsisaatigut anguniagaassaaq suliniutit inatsimmut ilagittinneqartut isumannaallisaaneq, peqqissuseq, avatangiisit pisuussutinik atuinermi inuiaqatigiinnilu piujuartitsineq eqqaarsaatigalugit naammassiniarneqartassasut aamma pissutsinut nallersuunneqarsinnaasunut naleqquttumik naapertuuttumillu nunani tamalaani akuerisaasumik pitsaasumik ingerlatseriaatsit malillugit.”

”§ 83. Virksomhed omfattet af tilladelser efter inatsisartutloven skal udføres i overensstemmelse med under tilsvarende forhold anerkendt god

international praksis på området. Virksomheden skal udføres på en hensigtsmæssig måde samt forsvarligt med hensyn til sikkerhed, sundhed, miljø, ressourceudnyttelse og samfundsmæssig bæredygtighed.”

kalaallisoortaa:

”§ 83. Suliat Inatsisartut inatsisaatigut matumuuna akuerisaasut suliarineqartassapput pissutsinut nallersuunneqarsinnaasunut naleqquttumik naapertuuttumillu nunani tamalaani akuerisaasumik pitsaasumik ingerlatseriaatsit malillugit. Suliat suliassaqaarfimmi tamatumani suliarineqartassapput naleqquttumik illersorneqarsinnaasumillu isumannaallisaaneq, peqqissuseq, avatangiisit, pisuussutinik atuinermi inuiaqatigiinnilu piujuartitsineq eqqaarsaatigalugit.”

4. Allat.

Oqaasiliortut ataatsimoorutigat kalaallit oqaasii inatsimmi nutartikkami atuuttussaasutut inatsimmi malinneqartussaataalernissaat tapersensoramikkit.

Oqaluuserisassat avataatigut eqqartorneqartoq tassaavoq demokratip kalaallisut qanoq eqqortumik taaguuteqarnera. Amerlasuut kikkut tamat oqartussaanerannik oqartaraluartut taaguut **inuinnaat naalakkersueqataanerat** pisortatigut akuerisaavoq. Kikkut tamat pineqarpata innuttaassuseqarnerq eqqarsaatigineqartanngilaq, inuinnarnilli paasineqartarput kikkulluunniit 18-it sinnerlugit ukioqalereersimasut (taasisinnaatitaasut); tassa inuit kikkulluunniit inuiaqatigiinni oqaasissaqaqataanermut piumasaqaatinik nammassinnissimasut.

Taaguutip ‘inuinnaat’ iluani pineqarput: nunami naalakkersueqataanikkut oqartussaaqataasut taasisinnaatitaasullu, taakkualu tamarmik naligiimmik inissisimanerat pillugu allatulli inuinnanertik tunngavigalugu oqartussaaqataasut (inuiaqatigiinni qanoq inissisimagaluarunilluunniit).

Inussiarnersumik inuulluaqqusilluta
Carl Chr. Olsen
Siulittaasoq

Katti Frederiksen
Allatsi